

آینده نگاری بررسی خصوصی سازی بانکهای دولتی با سود آوری آنها (مطالعه موردی بانک ملت)

صدیقه طوطیان

استادیار گروه حسابداری و مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
TOOTIAN_IR@YAHOO.COM

رضا یاری فر

استادیار گروه حسابداری و مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران.
ryarifar@gmail.com

رضا جمالی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت مالی، گروه حسابداری و مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران.
rjamali57@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۱/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۶/۳۱

چکیده

زمینه: خصوصی سازی فرایندی اجرایی، مالی و حقوقی است که دولتها در بسیاری از کشورهای جهان برای انجام اصلاحات در اقتصاد و نظام اداری کشور به اجرا در می آورند. واژه خصوصی سازی حاکی از تغییر در تعادل بین حکومت، بازار و به نفع بازار است.

هدف: بررسی تاثیر خصوصی سازی بانکهای دولتی با سود آوری بانک ها (مورد مطالعه: بانک ملت)

روش: روش تحقیق بر اساس هدف کاربردی و بر مبنای زمان، پس از رویداد قرار است. روش نمونه گیری تمام شمار است که تعداد ۵۲ مشاهده برای سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۴ به صورت فصلی انتخاب شد. در این پژوهش برای جمع آوری داده ها، از روش کتابخانه ای استفاده شد. به منظور توصیف و تلخیص داده‌های جمع آوری شده از آمار توصیفی و استنباطی بهره گرفته، برای تحلیل داده‌ها ابتدا پیش آزمون‌های ناهمسانی واریانس، بروش گادفری، دیکي فولر و آزمون جارک - برا و سپس از آزمون رگرسیون چند متغیره برای تایید و رد فرضیه های تحقیق (نرم افزار ایویوز) استفاده شد.

یافته ها: ضریب برآوردی متغیر خصوصی سازی بر بازده دارایی ها برابر با ۰,۳۲۱ می باشد که نشان می دهد متغیر خصوصی سازی بر بازده دارایی ها تاثیر دارد. همچنین ضریب برآوردی متغیر خصوصی سازی بر بازده حقوق صاحبان سهام برابر با ۰,۰۰۳ می باشد ولی سطح معناداری آماره t متغیر مستقل تحقیق از سطح خطای ۵ درصد بزرگتر است، پس تاثیر خصوصی سازی بر بازده حقوق صاحبان سهام بانک رد شد.

نتیجه گیری: نتایج تحقیق نشان داد خصوصی سازی بانک ملت بر سودآوری (بازده دارایی ها)، تاثیر دارد. ولی تاثیری بر بازده حقوق صاحبان سهام ندارد. با توجه به این نتایج می توان گفت واگذاری امورات اقتصادی به بخش خصوصی به بهبود کیفیت کمک شایانی می کند.

واژه‌های کلیدی: خصوصی سازی؛ سودآوری؛ بازده دارایی؛ بازده حقوق صاحبان سهام، بانک ملت.

۱- مقدمه

بیش از دو دهه گذشته، آزادسازی بازار به عنوان یک مسئله عمده تاثیر گذار بر کسب و کار بین المللی، پدیدار شد. پس از سال ها دخالت زیاد دولت ها در عرصه اقتصاد، اجماع کلی به منظور نقش بیشتر بخش خصوصی در دستیابی به رشد اقتصادی پویا، به دست آمد. به عنوان یک نتیجه، اکثر کشورهای در حال توسعه، برنامه های اصلاح بازار را با هدف احیای توسعه اقتصادی پایدار و ایجاد رشد، مطرح ساخته اند. برنامه اصلاحات بر چهار عامل کلیدی متمرکز شده بود: آزادسازی سرمایه گذاری های مستقیم خارجی^۱، چارچوب نظارتی قانونمند، ارتقا زیرساخت های فیزیکی، ثبات اقتصادی شامل کاهش در کسری بودجه، بازسازی شرکت های دولتی و خصوصی^۲. یکی از دلایل متعدد تغییر سیاست ها آن است که بحران بدهی در اوایل سال ۱۹۸۰ منجر به کاهش میزان کل سرمایه های استقراری در دسترس کشورهای در حال توسعه شده بود و برای برخی از کشورهای در حال توسعه به شدت بدهکار، منجر به کمبود مطلق سرمایه های استقراری جدید گردید (علی محمد، ۱۳۸۸). از طرفی دیگر، امروزه بانکداری، یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی به شمار می آید. بانک ها با سازماندهی و هدایت دریافت ها و پرداخت ها، امر مبادله های تجاری و بازرگانی را تسهیل کرده، باعث گسترش بازارها و رشد و شکوفایی اقتصاد می شوند. از طرف دیگر، با تجهیز پس اندازهای ریز و درشت و هدایت آن ها به سمت بنگاه های تولیدی و تجاری، از یک سو سرمایه های راکد و احياناً مخرب اقتصادی را به عوامل مولد تبدیل می کنند. از سوی دیگر، سایر عوامل تولید را که به جهت نبود سرمایه بیکار بودند یا با بهره وری پایینی کار می کردند، به سمت اشتغال کامل با بهره وری بالا^۳ سوق می دهند و سرانجام، بانک ها عوامل مهم سیاست های پولی و مجریان تصمیم های بانک های مرکزی هستند، با قبض و بسط اعتبارات بانکی و هدایت وجوه از بخشی به بخش دیگر، گذشته از تثبیت اقتصاد در سطح کلان، به تنظیم بخش های اقتصادی نیز می پردازند (رفیعی و هوشمند، ۲۰۱۳). همچنین نظارت و کنترل مؤثر بر عملکرد شرکتهای دولتی واگذار شده، تعیین میزان تحقق اهداف اولیه در دستیابی به کارایی

بیشتر واحدهای اقتصادی و شناخت و ارزیابی و برنامه ریزی بمنظور رفع نقاط ضعف احتمالی در این رابطه، می تواند توسط هر دو طرف قرارداد (دولت و بخش خصوصی) مورد توجه قرار گیرد (باقری و سفیداری، ۱۳۹۲).

به هر ترتیب، بانک ها و مؤسسات مالی نیز مانند هر بنگاه اقتصادی دیگر با ریسک مواجه هستند. ماهیت فعالیتهای مالی و سر و کار داشتن آن با مفاهیمی نظیر اعتبار، سیستم های پرداخت و نرخهای مختلف، این گونه مؤسسات را در برابر ریسک های ویژه ای قرار می دهد و از سوی دیگر روند پرشتاب توسعه فعالیتهای مالی، نوآوریهای فنی و پیچیده تر شدن سیستم های مالی باعث شده اصول مدیریت ریسک به صورت جزء اجتناب ناپذیری از هر مؤسسه مالی درآید (علی محمد، ۱۳۸۸).

در اقتصاد ایران با ابلاغ اصل ۴۴ قانون اساسی و تاکید رهبری بر اجرای آن باعث شده روند خصوصی سازی در ایران به شدت افزایش یابد. تغییرات شرایط جهانی اقتصاد و تحول اقتصاد در ایران و جهان نیز روی این امر تاثیر گذار بوده است. رشد خصوصی سازی بر نهادهای مالی چون بانک و بیمه نیز رسیده. در این شرایط بانک ملت اولین بانک دولتی بوده که با فراهم سازی شرایط پذیرش در بورس و خصوصی سازی، در تابلو تالار بورس و اوراق بهادار قرار گرفت. بانک ملت با توجه به اجرای برنامه عملیاتی و طرح هایی چون طرح طبقه بندی، از نظر آمادگی و شفافیت سرفصلهای حسابداری در موقعیت مناسبی برای خصوصی شدن قرار داشت. همین موقعیت استثنایی در شفافیت صورت های مالی سبب شد، بانک ملت سریع تر از سایر بانک های دولتی که تهیه مقدمات خصوصی سازی را همزمان آغاز کرده بودند، با توجه به اینکه یکی از مهمترین اهداف خصوصی سازی در کشورهای مختلف، بهبود کارایی و بهره وری منابع ملی است و کلید نظریه فرایند خصوصی سازی این است که کارایی بخش بانکی، بهبود می یابد، با این حال مخالفان فرایند خصوصی سازی عقیده دارند که دولت در اقتصاد اسلامی علاوه بر اینکه مانند سایر بنگاههای اقتصادی می تواند در انجام عملیات اقتصادی مشارکت کند، وظیفه سالم سازی، شفاف سازی، افزایش کارایی و بهره وری، جلوگیری از درآمدهایی که منشاء کار

طی دوره ۱۳۷۷-۱۳۶۸ در مجموع مبلغ ۶۱۲۷/۴ میلیارد ریال سهام به بخش خصوصی، نهادها و موسسه‌های بخش عمومی و دولت واگذار شده است. در این میان سازمان صنایع ملی با ۱۵۶۲/۴ میلیارد ریال، ۲۵/۵ درصد، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران با واگذاری ۱۴۸۵ میلیارد ریال، ۲۴/۲ درصد و بانک صنعت و معدن با مبلغ ۱۲۸۰/۴ میلیارد ریال، ۲۹/۹ درصد، از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. سازمانهای مذکور در مجموع مبلغ ۴۳۲۷/۸ میلیارد ریال با ۷۰/۶ درصد و سایر سازمان‌ها، نهادها: بنیادها و وزارتخانه‌ها تنها مبلغ ۱۷۹۹/۶ میلیارد ریال با ۲۹/۴ درصد از کل واگذاری‌ها را انجام داده‌اند (کریمی، ۱۳۸۳). تا سال ۱۳۷۰ بخش اعظم واگذاری‌ها از طریق بورس بوده است. در حالی که در سالهای ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۳ واگذاری از طریق بورس به شدت کاهش پیدا کرده و به کمتر از ۵۰ درصد کل واگذاری‌ها می‌رسد و سایر روش‌های واگذاری نقش غالب را در خصوصی‌سازی ایفا می‌کنند. از سال ۱۳۷۴ به بعد دوباره اکثر واگذاری‌ها از طریق بورس اوراق بهادار صورت گرفته است. در مجموع طی دوره ۱۳۶۸-۱۳۷۷ از کل واگذاری‌ها ۶۹/۶ درصد از طریق بورس و ۳۰/۴ درصد از طریق سایر روش‌ها صورت گرفته است (آزاد و همکاران، ۱۳۹۴). نکته قابل توجه دیگر در خصوص روند خصوصی‌سازی در ایران این است که ابتدای اجرای سیاست واگذاری مؤسسه‌های دولتی، یعنی در سال ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ اکثر سهام عرضه شده، توسط بخش خصوصی خریداری شده است. ولی از سال ۱۳۷۰ به بعد به دلیل بروز پاره‌ای از مشکلات، بخش خصوصی به عنوان خریدار به تدریج نقش خود را از دست داده و جای خود را به سازمانهای دولتی و بانکها واگذار کرده است. به طوری که در سالهای ۱۳۷۰، ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ سهم بخش خصوصی در خرید سهام واگذار شده به ترتیب ۸۶/۷ درصد، ۵۳/۲ درصد و ۶۵ درصد بوده است. در مقابل، سهم بخش دولتی و سیستم بانکی از ۱۳/۳ درصد در سال ۱۳۷۰ به ۴۶/۸ درصد در سال ۱۳۷۱ و ۳۵ درصد در سال ۱۳۷۲ افزایش یافته است. اطلاعات فوق بیانگر آن است که از سال ۱۳۷۰ به بعد بخش دولتی از حالت عرضه‌کننده سهام به متقاضی خرید سهام نیز تبدیل شده

و خدمات ندارند و گسترش عدالت اجتماعی را نیز به نحو قاطع بر عهده دارد. پاسخ به این پرسش که چگونه و تا چه میزان، فرایند خصوصی سازی بر عملکرد بانکهای دولتی تأثیر می‌گذارد، یکی از دغدغه‌ها و نگرانی‌های اساسی در این حوزه بوده و هست. در این راستا پرسش اصلی تحقیق تدوین شد که عبارتند از:

- آیا خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی‌های آن تأثیر دارد؟
- آیا خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام آن تأثیر دارد؟

۲- مبانی نظری پژوهش

از واژه خصوصی کردن، معانی متفاوتی به ذهن خطور میکند. یکی از طرق تبیین معنی این واژه، ارتباط دادن آن با فعالیتها و اقدامات دولت در جهت تامین کالاها و خدمات است. در واقع خصوصی سازی فروش سنجیده و عمدی مؤسسات با مالکیت دولتی به عاملان اقتصادی توسط دولت می‌باشد. خصوصی سازی به عنوان یکی از ابزارهای اصلی ایجاد یک اقتصاد بازارگرا عنوان شده است که اگر همراه با پدیدارشدن مالکان جدید و سرمایه گذاران خارجی و با انگیزه سود قوی به جای کارکنان داخلی یا حتی مدیران همراه شود به بازسازی ساختار مؤثر شرکتها منجر می‌شود (نوبتی، ۱۳۸۷).

کی و تامسون (۲۰۱۲) معتقدند: واژه خصوصی سازی، روش‌های متعدد و مختلفی را برای تغییر رابطه بین دولت و بخش خصوصی شامل می‌شود، از طریق ملی کردن و یا فروش دارایی‌های متعلق به دولت، مقررات زدایی، حذف ضوابط محدود کننده، معرفی رقابت در انحصارات مطلق دولتی، پیمانکاری، یا واگذاری تولید کالاها و خدماتی که توسط دولت اداره و تأمین شود به بخش خصوصی است (علی محمد، ۱۳۸۸). عمده‌ترین اهداف دولت از اجرای خصوصی‌سازی عبارتند از:

ارتقای کارایی فعالیتها، کاهش حجم تصدی دولت در فعالیتهای اقتصادی و خدماتی غیرضروری، ایجاد تعادل اقتصادی و استفاده بهینه از امکانات کشور (برنامه و بودجه، ۱۳۷۷).

خصوصی سازی از طریق فروش دارایی های شرکت
در این روش ابتدا شرکت منحل می شود و سپس دارایی های آن به بخش خصوصی فروخته می شود. از این روش نمی توان برای شرکت های بزرگ دولتی که دارای مسایل کارگری با ملاحظات سیاسی هستند استفاده کرد. در لهستان از این روش بسیار استفاده شده است

خصوصی سازی از طریق فروش سهام به مدیران
بر اساس آن مدیریت در تعقیب منافع و اهداف خود است که لزوماً نفع سهامداران را تعقیب نمی کند ولی وقتی مدیر مالک باشد نگرش وی به سازمان فرق می کند. (علی محمد، ۱۳۸۸).
روش های دیگر عبارت است از:

- تجزیه ی واحدهای بزرگ دولتی به واحدهای کوچک و واگذاری آنها (اروپای شرقی)
 - فروش سهام شرکت به کارکنان (انگلستان، اروپای شرقی)
 - انتقال به مالکان قبلی، رایگان و غیر رایگان (آلمانی، لهستان و بلغارستان)
 - سرمایه گذاری بخش خصوصی در شرکت دولتی
 - خصوصی سازی بدون واگذاری مالکیت
- بنا به بعضی از دلایل، مالکیت واحدهای دولتی به بخش خصوصی منتقل نمی شود، اهم این دلایل عبارتند از:
- دولت به هر دلیل تمایل به واگذاری مالکیت ندارد.
 - دولت می خواهد یک منبع درآمد مشخصی داشته باشد.
 - دولت قصد دارد قبل از واگذاری مالکیت، جایگزینی بخش خصوصی را تجربه نماید.
 - دولت قصد واگذاری مالکیت دارد، اما متقاضی وجود ندارد و دلایل دیگر.
- در چنین مواردی دولت جهت خصوصی سازی یکی از طرق زیر را انتخاب می کند:
- عقد قرار داد برای واگذاری مدیریت
 - اجاره ی واحدهای تولیدی
 - قرار داد پیمانکاری برای اداره ی واحدهای اداری و خدماتی و رفاهی

است که این زنگ خطری برای روند خصوصی سازی در کشور می باشد (کریمی، ۱۳۸۳).
خصوصی سازی به روشهای مختلفی انجام می شود که در ادامه به بررسی هر کدام از آنها می پردازیم:
خصوصی سازی از طریق بورس، یکی از روشهای اجرای خصوصی سازی است. این روش امکان را بوجود می آورد که از مشارکت عموم مردم و صاحبان پس اندازهای کوچک و بزرگ بهره مند شویم و مالکیت را در جامعه گسترش داده واز انحصار گرایی جلوگیری کنیم. همچنین این امر موجب می شود که منابع مورد نیاز طرح های سرمایه گذاری را از طریق درون ساختار اقتصادی بیرون بکشیم و از جریان نقدینگی در امور غیر مولد و کاذب ممانعت به عمل آوریم استفاده از این روش گرچه از دیدگاه بسیاری از کارشناسان بهترین راه حصول به هدف رشد و کارآیی واحدهای تولیدی برای کمک به افزایش عرضه کل می باشد، اما در عین حال خالی از ایراد نیست. بورس اوراق بهادار زمانی می تواند کارایی داشته باشد که بتواند پیوسته جریان منطقی از منابع مالی را به جانب خود جذب کند و در اختیار متقاضیان سرمایه قرار دهد و لازم است شرایطی به وجود آید که در آن فشار وارده به بورس آن قدر زیاد نشود که ضربه شدیدی به موفقیت آن در اقتصاد وارد آید در کشورهای در حال توسعه اغلب این مشکل وجود دارد و بورس نمی تواند نقش خود را به درستی انجام دهد.

خصوصی سازی از طریق مذاکره و یا مزایده

از این روش که اغلب برای شرکت های کوچک و متوسط دولتی صورت می پذیرد می توان در مواقعی که شرکت به دلیل وضعی بد مالی و سوء مدیریت عملکرد مناسبی نداشته است استفاده کرد. از معایب این روش می توان به عدم اعتماد کافی به نحوه صحیح و شیوهی مذاکره و تباری اشاره کرد و در خصوص شرکت های بزرگ دولتی که احتیاج به سرمایه ی بالا دارند را کمتر می توان از این روش خصوصی کرد. از این روش در کشورهای آمریکای لاتین آلمان شرقی و بلغارستان بسیار استفاده شده است.

- تجربه‌ی کشورهای مختلف در به کارگیری روش‌های گوناگون (علی محمد، ۱۳۸۸).

۳- پیشینه پژوهش

بادیزدی و سهرابی (۱۳۹۳)، در پژوهشی تحت عنوان " بررسی تاثیر خصوصی سازی بانکها بر عملکرد مالی " با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده در بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار به این نتیجه رسیدند که عملکرد بانکها بعد از خصوصی سازی بهبود یافته است. به عقیده آنان این نتایج می تواند در سیاست گذاری های آینده مورد توجه قرار گیرد.

عسگری و مرادیان (۱۳۹۲)، در بررسی کارایی بانکهای دولتی و خصوصی بطور کلی و با استفاده از روش تحلیل پوششی داده ها نشان میدهند کارایی با " نگرش درآمدی " بانکهای دولتی بیش از بانکهای خصوصی است که علت آن نیز تازه تاسیس بودن این بانکها و نیز دیدگاههای مدیریتی متفاوت این نوع بانکها در استفاده از نهاده های تولید است. در نگرش " ارزش افزوده " ملاحظه می شود که کارایی بانکهای خصوصی بیش از بانکهای دولتی است و علت اصلی آن بالا بودن کارایی فنی در این بانکها است. در انتها پیشنهاد و نتیجه گیری عمدتا حول این مساله است که به دلیل عملکرد نسبتا رضایت بخش بانکهای خصوصی و نیز ابلاغ بندهای ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی، زمینه برای حضور بانکهای خصوصی فراهم تر شود تا عرصه رقابت میان دو گروه بانکها ارتقای سطح کیفیت خدمات و کارایی آنها را در برداشته باشد. خصوصی سازی در نظام بانکی، نیازمند اصلاح ساختار مالی و اداری، تعدیل نیروی انسانی و به کارگیری نیروی توانمند، حذف یا کنار آمدن با قوانین و مقررات دست و پاگیر دولتی و ... است که تنگناهای عمده اقتصادی موجود را رفع یا تعدیل نماید و در نهایت موجب افزایش کارایی اقتصادی شود. این امر، مستلزم مدیریت کارآمد است.

جاوید و همکاران (۲۰۱۱) به بررسی عوامل تعیین کننده سودآوری بانکهای پاکستان پرداختند. موسسات مالی نقش محوری را در توسعه اقتصادی ایفا می کنند. در دوره های گذشته سیستم بانکداری پاکستان چالش

های عظیمی در محیط پویا تجربه کرده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که دارایی ها، تسهیلات، حقوق صاحبان سهام، سپرده ها تاثیرگذاری قوی بر سودآوری بانک دارند. از طرفی دارایی های بیشتر لزوما منجر به افزایش سود نمی شود. تاثیرگذاری تسهیلات بر سودآوری معنادار نیست. تاثیرگذاری سپرده و حقوق صاحبان سهام بر سودآوری معنادار است.

احمد^۵ (۲۰۱۳) به بررسی رابطه بین تمرکز بازار و سود آوری بر بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار هندوستان پرداخت. هدف از این پژوهش بررسی تاثیر تمرکز بازار، تخصص بانک و عوامل تعیین کننده کلان اقتصادی سودآوری در صنعت بانکداری هندوستان طی دوره زمانی ۲۰۰۴-۲۰۱۱ می باشد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که تمرکز بازار تاثیر مثبت بر عملکرد بانکهای هندوستان دارد. همچنین اندازه بانک تاثیرگذاری منفی تسهیلات غیرجاری بر سودآوری را کاهش می دهد. اندازه بانک نقش تعدیل کنندگی بر رابطه مثبت سرمایه و سودآوری ایفا می کند.

آیاندا و همکاران^۶ (2013) به بررسی عوامل تعیین کننده سودآوری بانکهای نیجریه پرداختند. بخش بانکداری نیجریه در دهه گذشته دچار تغییرات ساختاری متعددی شده است که این تغییرات بر صنعت بانکداری و اقتصاد تاثیر گذاشته است. در این پژوهش نتیجه گیری شد که اندازه بانک و کارایی هزینه تاثیرگذاری معناداری بر سودآوری ندارند. ریسک اعتباری و کفایت سرمایه از عوامل تاثیرگذار و معنادار بر سودآوری بلندمدت و کوتاه مدت بانک می باشند. نقدینگی بر سودآوری کوتاه مدت تاثیرگذار است و کارایی نیروی کار بر سودآوری بلندمدت تاثیر می گذارد.

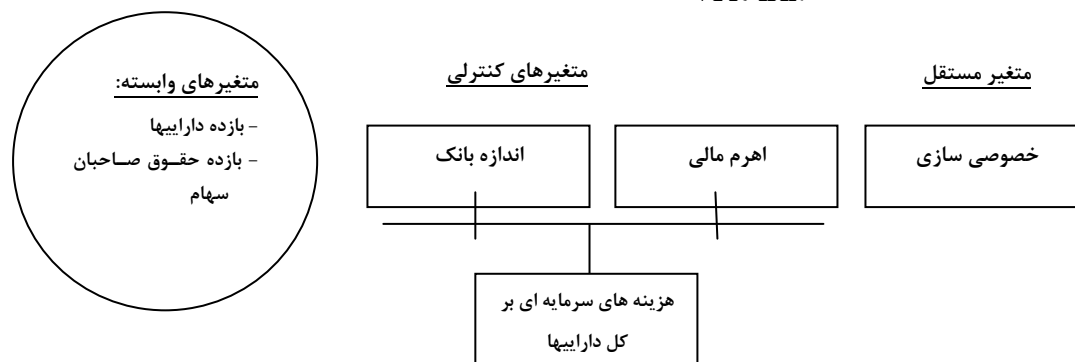
گیتوندو و همکاران^۷ (۲۰۱۶)، تاثیر نوع مالکیت بر عملکرد مالی موسسات خصوصی شده را مورد ارزیابی قرار دادند. آنها عملکرد مالی را نسبتهای مالی همچون بازده دارایی در نظر گرفتند آنها با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده و بر اساس روش پانل دیتابه این نتیجه رسیدند که خصوصی سازی تاثیر مثبتی بر عملکرد

رسید که، مالکیت دولت رابطه معکوسی با عملکرد بانکها داشته و خصوصی سازی منجر به بهبود عملکرد می شود. با توجه به ادبیات و پیشینه تحقیق مدل مفهومی و فرضیه های تحقیق به صورت زیر تدوین شد:

مالی داشته و منجر به بهبود نسبتهایی همچون بازده داراییها و کیوتوبین می شود. مالیک ۸ (۲۰۱۵)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تاثیر نوع مالکیت بر عملکرد بانکهای ویتنام" به این نتیجه

مدل مفهومی

متغذها،

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق بر گرفته از مدل بریزی میز و همکاران (۲۰۰۸)

اسناد و مدارک رسمی کشور از جمله گزارش های اقتصادی بانک مرکزی کشور و ترازنامه بانک ملت و معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد و گزارشهای رسمی و معتبر مراکز آماری (اداره آمار بانک ملی ایران) کشور استفاده شد. همچنین برای حفظ درجه آزادی مدل از داده های فصلی جهت تخمین الگو استفاده شد.

۴- فرضیه های تحقیق

خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی های آن تاثیر دارد.

خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام آن تاثیر دارد.

۵- روش شناسی تحقیق

این پژوهش با هدف بررسی اثر خصوصی سازی بانکهای دولتی بر سود آوری بانکها (مطالعه موردی بانک ملت) انجام گرفت. روش پژوهش با توجه به هدف از نوع کاربردی و بر مبنای زمان پس از رویدادی باشد. بر اساس ماهیت داده ها، از نوع تحقیق کمی به حساب می آید. جامعه آماری این تحقیق، بانک ملت ایران می باشد. روش نمونه گیری تمام شمار که تعداد ۵۲ مشاهده برای سالهای ۸۲ تا ۹۴ به صورت فصلی انتخاب شد. برای گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه ای استفاده شد، بدین ترتیب که برای جمع آوری مباحث تئوریک از روش کتابخانه ای با مراجعه به مطالعات نظری و تجربی مرتبط استفاده شد. برای گردآوری آمارهای سری زمانی نیز از

۶- مدل آماری تحقیق

$$ROA_t = \alpha_0 + \alpha_1 Pr_t + \alpha_2 LnAsset_t + \alpha_3 D/E_t + \alpha_4 Inve_t + \varepsilon_t$$

$$ROE_t = \alpha_0 + \alpha_1 Pr_t + \alpha_2 LnAsset_t + \alpha_3 D/E_t + \alpha_4 Inve_t + \varepsilon_t$$

ROA_t : بازده دارایی ها

ROE_t : بازده حقوق صاحبان سهام

Pr_t : خصوصی سازی

$LnAsset_t$: اندازه شرکت

D/E_t : اهرم مالی

$Inve_t$: هزینه سرمایه ای

ε_t : سطح خطا

۷- تعریف عملیاتی متغیرها

۷-۱- متغیر مستقل

خصوصی سازی: سال ۱۳۸۸ عنوان سال پایه در نظر گرفته می شود. سالهای قبل از خصوصی سازی (۱۳۸۸) برابر صفر و سال های بعد از خصوصی سازی برابر ۱ می باشد.

۷-۲- متغیر وابسته

بازده دارایی ها: نسبت سود خالص به کل دارایی ها
بازده حقوق صاحبان سهام: نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام

نسبت خالص سوددهی: نسبت سود خالص بر میانگین دارایی های سودآور

۷-۳- متغیر کنترلی

اندازه شرکت: لگاریتم طبیعی ارزش دفتری دارایی ها
هزینه سرمایه ای: خرید کل دارایی های ثابت تقسیم بر ارزش اولیه کل دارایی ها
اهرم مالی: نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها

۸- روش تجزیه و تحلیل داده ها

• آمار توصیفی

آمار توصیفی متغیرهای تحقیق نشان داد که میانگین متغیر بازده حقوق صاحبان سهام عدد ۰/۱۳۱ ، بازده دارایی ها ۰/۰۰۵ ، نسبت خالص سود دهی ۰/۰۰۹ ، هزینه سرمایه ای ۰/۲۶۷ ، اهرم مالی ۰/۸۹۲ و اندازه بانک ۸/۶۵۸ می باشد و نشان می دهد بیشتر داده ها حول میانگین نقطه تمرکز یافته اند. میانه یکی دیگر از شاخص های مرکزی است که وضعیت جامعه را نشان می دهد. نتایج نشان می دهد میانه متغیر بازده حقوق صاحبان سهام برابر با ۱۳/۱۶۴ می باشد که بیانگر این است که نیمی از داده ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند. انحراف معیار یکی از مهمترین پارامترهای پراکندگی است و معیاری برای میزان پراکندگی مشاهدات از میانگین است؛ بیشترین مقدار این پارامتر برای متغیر بازده دارایی ها برابر با ۱/۴۱۱ می باشد. میزان عدم تقارن منحنی فراوانی را چولگی می-

نامند. اگر ضریب چولگی صفر باشد، جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه این ضریب مثبت باشد چولگی به راست و اگر ضریب منفی باشد چولگی به چپ دارد. ضریب کشیدگی میزان کشیدگی منحنی فراوانی را نسبت به منحنی نرمال استاندارد نشان می دهد. اگر کشیدگی حدود سه باشد، یعنی منحنی فراوانی از لحاظ کشیدگی وضع متعادل و نرمالی دارد، اگر این مقدار بزرگتر از عدد ۳ باشد منحنی برجسته و اگر کمتر از عدد ۳ باشد منحنی پهن می باشد. در این تحقیق بیشترین کشیدگی مربوط به متغیر هزینه سرمایه ای و کمترین کشیدگی مربوط به متغیر بازده حقوق صاحبان سهام می باشد.

• آزمون نرمال بودن داده ها

اولین مرحله جهت آغاز فرآیند آزمون فرضیه ها، بررسی نرمال بودن داده ها است. برای بررسی نرمال بودن داده ها فرضیاتی به شکل زیر صورت بندی شده است:

توزیع داده ها

H_0 : نرمال است

توزیع داده ها

H_1 : نرمال نیست

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون جارک - برا استفاده شده است که نتایج در جدول (۲) ارائه شده است. اگر سطح اهمیت آماره این آزمون بیشتر از ۰,۰۵ باشد ($> 0,05$ سطح معناداری) فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می شود.

با توجه به جدول ۱ از آنجایی که سطح معناداری متغیرها از ۰,۰۵ بزرگتر است بنابراین توزیع متغیرها نرمال می باشد.

• آزمون مانایی

در داده های اقتصادی فرض بر این است که بین متغیرهای مطرح در یک تئوری اقتصادی، رابطه بلندمدت و تعادلی برقرار است. در تحلیل های اقتصادسنجی کاربردی، جهت برآورد روابط بلندمدت بین متغیرها، میانگین و واریانس آنها را طی زمان ثابت و مستقل از عامل زمان در نظر می گیرند و در نتیجه به طور ضمنی ثبات رفتاری برای آنها فرض می شود. با وجود این در

همانند بررسی ایستایی متغیرها در اینجا نیز نیاز به بکارگیری روش مناسب برای داده‌های تلفیقی داریم. همچنین به تخمین خودهمبستگی می‌پردازیم نتایج آزمون ناهمسانی واریانس آرج LM و خود همبستگی به شرح جدول زیر می‌باشد:

جدول ۲- نتایج آزمون ناهمسانی آرج LM مدل تحقیق و بررسی آزمون خودهمبستگی مدل یک

سطح معناداری	مقدار آماره	شرح	آزمون
۰,۰۸۱۵	0.546151	F-statistic	آرج
۰,۰۸۱۵	6.002135	Obs*R-squared	
0.2915	1.160114	F-statistic	بروش گادفری
0.2484	2.062517	Obs*R-squared	

*سطح خطای ۵ درصد

با توجه به جدول ۲- آماره F آزمون در سطح ۵ درصد معنادار نیست، بنابراین فرض همسانی واریانس تایید شده و ناهمسانی واریانس جملات اخلال رد می‌شود. همچنین برای توضیح خودهمبستگی با توجه به آماره F آزمون در سطح ۵ درصد معنادار نیست، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که در جملات خطا همبستگی وجود ندارد.

• آزمون رگرسیون فرضیه اول

H_0 = خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی‌های آن تاثیر ندارد.

H_1 = خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی‌های آن تاثیر دارد.

با توجه به جدول ۳- آماره دوربین - واتسون برابر با $\frac{2}{3}$ می‌باشد و این نشان می‌دهد به خطاها همبستگی وجود ندارد چرا که بین $\frac{1}{5}$ تا $\frac{2}{5}$ قرار دارد. ضریب تعیین تعدیل شده این آزمون برابر با $\frac{1}{19}$ می‌باشد، که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل در مدل حاضر می‌توانند ۱۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته (بازده دارایی‌ها) را پیش‌بینی نمایند. به دلیل معنادار بودن آماره F در سطح خطای ۱ درصد، می‌توان گفت که مدل تحقیق از لحاظ آماری معنادار و مناسب می‌باشد.

تحقیقات کاربردی معلوم شده است که در بیشتر موارد ثبات رفتار با متغیرهای سری زمانی تحقق نمی‌یابد. با توجه به مطالب فوق وجود متغیرهای نایستا در مدل سبب می‌شود تا آزمون‌های کلاسیک F و t از اعتبار لازم برخوردار نباشند. در چنین حالتی رگرسیون انجام گرفته، رگرسیون کاذبی بیش نخواهد بود. به دلیل اینکه سری‌های زمانی اقتصادی عموماً نایستا هستند، لازم است تا محققان به عواقب و مشکلات استفاده از داده‌های سری زمانی نایستا و امکان بروز رگرسیون کاذب واقف باشند.

جدول ۱- آزمون جاکر - برا و آزمون دیکی فولر

آزمون دیکی فولر		آزمون جاکر - برا		نام متغیر
سطح معناداری	آماره	سطح معناداری	آماره	
0.0000	-11.06351	۰,۵۸۷	۱,۰۶۲۶۴۶	بازده حقوق صاحبان سهام
0.0000	-17.46251	۰,۶۴۰	۰,۸۸۹۷۷۰	بازده دارایی‌ها
0.0000	-13.71452	۰,۴۴۵	۱,۶۱۷۱۷۶	نسبت خالص سود دهی
0.0000	-9.112157	۰,۲۹۷	۲,۴۲۷۸۸۷	خصوصی سازی
۰,۰۰۰۰	-۱۵,۶۶۹۲۱	۰,۱۸۱	۳,۴۱۳۸۲۵	هزینه سرمایه‌ای
0.0000	-8.062514	۰,۳۸۹	۱,۸۸۴۸۹۴	اهرم مالی
0.0000	-5.625154	۰,۲۰۷	۳,۱۴۱۲۰۲	اندازه بانک

*سطح خطای ۵ درصد

با توجه به جدول ۱ چون سطح معناداری همه متغیرها از ۰,۰۵ کوچکتر است؛ فرضیه صفر مبنی بر نامانایی برای همه متغیرها رد می‌شود و تمامی متغیرهای مورد مطالعه در سطح مانا هستند.

• بررسی ناهمسانی واریانس مدل یک و آزمون خودهمبستگی مدل یک

در این قسمت به تخمین ناهمسانی واریانس^۹ - که ناشی از ویژگی‌های متفاوت شرکت‌ها می‌باشد - می‌پردازیم. زمانی که در واحدهای مقطعی دارای واریانس همسان باشد، اما واریانس آن در سرتاسر واحدها متفاوت باشند، ما ناهمسانی واریانس گروهی^{۱۰} خواهیم داشت.

جدول ۳- آزمون رگرسیون و معناداری مدل

نام متغیر	ضرایب برآوردی	انحراف برآورد	آماره t	سطح معناداری
ثابت	0.134	0.681	0.197	0.8480
خصوصی سازی	0.321	0.077	4.170	0.0028
اندازه شرکت	0.629	0.644	0.975	0.3578
اهرم مالی	0.155	0.242	0.638	0.5412
هزینه سرمایه ای	0.318	0.084	3.785	0.0049
دوربین - واتسون	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین شده	آماره F	سطح معناداری
۲,۱	۰/۲۰	۰/۱۹	۱۵,۵۰۲۱۳	**۰/۰۰۰

*سطح خطای ۵ درصد و **سطح خطای ۱ درصد

جدول ۴- نتایج آزمون ناهمسانی آرج LM مدل تحقیق و نتایج بروش گادفری برای کشف خودهمبستگی

آزمون	شرح	مقدار آماره	سطح معناداری
آرج	F-statistic	0.715481	۰,۱۰۵۱
	Obs*R-squared	4.603215	۰,۱۰۵۱
بروش گادفری	F-statistic	1.079002	0.3573
	Obs*R-squared	2.322547	0.3131

*سطح خطای ۵ درصد

• آزمون رگرسیون فرضیه دوم

H_0 = خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام آن تاثیر ندارد.

H_1 = خصوصی سازی بانک ملت با بازده حقوق صاحبان سهام آن تاثیر دارد.

با توجه به جدول ۵ آماره دوربین - واتسون برابر با ۱/۷ می باشد و این نشان می دهد به خطاها همبستگی وجود ندارد چرا که بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد. ضریب تعیین تعدیل شده این آزمون برابر با ۰/۲۵ می باشد، که نشان می دهد متغیرهای مستقل در مدل حاضر می توانند ۲۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته (بازده حقوق صاحبان سهام) را پیش بینی نمایند. به دلیل معنادار بودن آماره F در سطح خطای ۱ درصد، می توان گفت که مدل تحقیق از لحاظ آماری معنادار و مناسب می باشد.

جدول ۵- آزمون رگرسیون و معناداری مدل

نام متغیر	ضرایب برآوردی	انحراف برآورد	آماره t	سطح معناداری
ثابت	0.340	0.395	0.861	0.4141
خصوصی سازی	0.003	0.218	0.014	0.9886
اندازه بانک	0.432	0.374	1.154	0.2815
اهرم مالی	0.356	0.041	8.685	0.0006
هزینه سرمایه ای	0.504	0.080	6.227	0.0093
دوربین - واتسون	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین شده	آماره F	سطح معناداری
۱,۷	۰/۲۹	۰/۲۵	۱۳,۸۴۴۳۳	**۰/۰۰۳

*سطح خطای ۵ درصد و **سطح خطای ۱ درصد

ضریب برآوردی متغیر خصوصی سازی بر بازده دارایی ها برابر با ۰,۳۲۱ می باشد که نشان می دهد خصوصی سازی بر بازده دارایی ها تاثیر دارد. تاثیر متغیر کنترلی هزینه سرمایه ای بر بازده دارایی ها مثبت است. ولی متغیرهای اهرم مالی و اندازه شرکت به دلیل سطح معناداری بزرگتر از ۰,۰۵ بر بازده دارایی ها تاثیرگذار نمی باشد. بدلیل اینکه سطح معناداری آماره t متغیر مستقل تحقیق از سطح خطای ۵ درصد کوچکتر است، می توان با اطمینان ۹۵ درصد تاثیر خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی های بانک را تایید کرد. بنابراین مدل برآوردی تحقیق به شرح زیر می باشد:

$$ROA_i = 0.134 + 0.321Pr_i + 0.629LnAsset_i + 0.155D/E_i + 0.318Inve_i + \varepsilon_i$$

• بررسی ناهمسانی واریانس مدل دوم و بررسی آزمون خودهمبستگی مدل دو

نتایج آزمون ناهمسانی واریانس آرج LM و آزمون خودهمبستگی مدل ۲ به شرح جدول زیر می باشد: با توجه به جدول ۴- آماره F آزمون در سطح ۵ درصد معنادار نیست، بنابراین فرض همسانی واریانس تایید شده و ناهمسانی واریانس جملات اخلاص رد می شود. همچنین آماره F آزمون در سطح ۵ درصد معنادار نیست، بنابراین می توان نتیجه گرفت که در جملات خطا همبستگی وجود ندارد.

ضریب برآوردی متغیر خصوصی سازی بر بازده حقوق صاحبان سهام برابر با ۰,۰۰۳ می باشد که نشان می دهد متغیر خصوصی سازی بر بازده حقوق صاحبان سهام تاثیر دارد. تاثیر متغیرهای کنترلی هزینه سرمایه و اهرم مالی بر بازده حقوق صاحبان سهام مثبت است. ولی متغیر اندازه شرکت به دلیل سطح معناداری بزرگتر از ۰,۰۵ بر بازده حقوق صاحبان سهام تاثیرگذار نمی باشد. بدلیل اینکه سطح معناداری آماره t متغیر مستقل تحقیق از سطح خطای ۵ درصد بزرگتر است، می توان با اطمینان ۹۵ درصد وجود تاثیر خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام بانک را رد کرد.

۹- نتیجه گیری و پیشنهادها

هدف این تحقیق بررسی خصوصی سازی بانکهای دولتی با سودآوری بانکها (مطالعه موردی بانک ملت) بوده است. قلمرو مکانی این تحقیق بانک ملت و قلمرو زمانی سال های ۱۳۸۲ تا سال ۱۳۹۴ بوده است. در این تحقیق، خصوصی سازی بانک متغیر مستقل و بازده دارایی ها و بازده حقوق صاحبان سهام به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد. در این پژوهش برای جمع آوری داده ها و اطلاعات، از روش کتابخانه ای استفاده شد. به منظور توصیف و تلخیص داده های جمع آوری شده از آمار توصیفی و استنباطی بهره گرفته شده است. به منظور تحلیل داده ها ابتدا پیش آزمون های ناهمسانی واریانس، بروش گادفری، دیکي فولر و آزمون جارک - برا و سپس از آزمون رگرسیون چند متغیره برای تایید و رد فرضیه های تحقیق (نرم افزار ایویوز) استفاده گردیده است. خلاصه نتایج تحقیق به صورت زیر می باشد:

فرضیه اول: خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی های آن تاثیر دارد. که این فرضیه تایید شد

فرضیه دوم: خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام آن تاثیر دارد. که این فرضیه رد شد.

مقایسه نتایج تحقیق حاضر با سایر تحقیقات

- فرضیه اول

نتیجه آزمون فرضیه تحقیق نشان داد خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی های آن تاثیر دارد. در

این راستا؛ مالیک (۲۰۱۵)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تاثیر نوع مالکیت بر عملکرد بانکهای ویتنام" به این نتیجه رسید که، مالکیت دولت رابطه معکوسی با عملکرد بانکها داشته و خصوصی سازی منجر به بهبود عملکرد می شود. دیتریچ و وانزیرید (۲۰۱۱) به بررسی عوامل موثر بر سودآوری بانکهای سوئیس قبل و طی دوره بحران مالی پرداختند. نتایج نشان داد که عوامل تاثیرگذار بر سودآوری بانکی تخصص در صنعت و عوامل کلان اقتصادی می باشد. جاوید و همکاران (۲۰۱۱) به بررسی عوامل تعیین کننده سودآوری بانکهای پاکستان پرداختند. موسسات مالی نقش محوری را در توسعه اقتصادی ایفا می کنند. در دوره های گذشته سیستم بانکداری پاکستان چالش های عظیمی در محیط پویا تجربه کرده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که دارایی ها، تسهیلات، حقوق صاحبان سهام، سپرده ها تاثیرگذاری قوی بر سودآوری بانک دارند. از طرفی دارایی های بیشتر لزوماً منجر به افزایش سود نمی شود. تاثیرگذاری تسهیلات بر سودآوری معنادار نیست. تاثیرگذاری سپرده و حقوق صاحبان سهام بر سودآوری معنادار است.

- فرضیه دوم

نتیجه آزمون فرضیه تحقیق نشان داد خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام آن تاثیر ندارد. عدم تایید فرضیه اگرچه می تواند به این دلیل باشد که در کشور ما دولت قانون گذار است و حتی اگر شرکتها خصوصی شود، قوانین دولت نمی گذارد سود سهامداران حداکثر شود. در این راستا؛ رضاییان (۱۳۹۰) به بررسی تاثیر خصوصی سازی بر عملکرد مالی شرکتها خصوصی شده طی سالهای ۸۲ تا ۸۹ پرداختند. نتایج این تحقیق حاکی از تایید تاثیر مثبت خصوصی سازی بر عملکرد بر مبنای دو معیار فروش و بازده بازار و عدم تایید تاثیر مثبت این پدیده بر مبنای شاخصهای حاشیه سود عملیاتی و بازده حقوق صاحبان سهام بوده است. داویدنکو (۲۰۱۰) به بررسی عوامل تعیین کننده سودآوری بانک در اکراین پرداخت. در مقایسه با سایر کشورها، سیستم بانکداری اکراین از سودآوری کمتری برخوردار است. اما با توجه به اینکه

سازی و کاهش تصدی گری دولت و حرکت به سمت دولت های کوچک، چابک و کارآمد یکی از مباحث جدی و قابل توجه در حوزه سیاست و اقتصاد است. و این مباحث در کشورهای در حال گذار اهمیت بیشتری پیدا می کند. تجربه نشان داده است، دولت هایی که همه امورات کشور از تاسیس، مدیریت و بهره برداری همه نهادهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و خدماتی را برعهده دارند، هم امکان ایجاد فساد در آنها بالا می رود و هم عمدتاً با ناکارآمدی در ارائه محصول و خدمات با کیفیت مواجه می شوند. واگذاری امورات اقتصادی و فرهنگی به بخش خصوصی واقعی و شفاف سازی اقتصادی در این زمینه معمولاً به کاهش فساد و بهبود کیفیت کمک شایان توجهی می کند. البته اگر در این واگذاری ها رقابت نباشد یا با رانت و انحصار همراه باشد نه تنها به بهبود کیفیت کمک نمی کند بلکه از کیفیت هم کاسته می شود.

فهرست منابع

- ۱) آزادی، کیهان؛ محسن نوش آذر و رضا فرشچیان، (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر خصوصی سازی بانکها بر کیفیت سود های گزارش شده (بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران)، کنفرانس بین المللی اقتصاد مدیریت و علوم اجتماعی، اسپانیا.
- ۲) باقری، محمود و سفیداری، سیاوش. (۱۳۹۲)، فرایند گذار بانکها از مالکیت دولتی به خصوصی با نظر به دلایل طرفداران دولتی و خصوصی بودن مالکیت در بانکها. فصلنامه برنامه ریزی و بودجه، سال سوم، شماره ۱۷، ۲۵-۵۱.
- ۳) بادیزدی، سودابه و سهرابی، شهلا (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر خصوصی سازی بانکها بر عملکرد مالی، سومین کنفرانس ملی حسابداری و مدیریت.
- ۴) عسگری، محمدرضا و مرادیان، هاجر (۱۳۹۲)، ارزیابی عملکرد بانکهای خصوصی جدید و قدیم، مرکز خبری بانک و بیمه، ایران.
- ۵) علی محمد، فرهاد (۱۳۸۸)، بررسی مقایسه ای عملکرد شرکت های خصوصی سازی شده قبل و بعد از واگذاری. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته

تغییرات سرمایه بانک ها پس از خصوصی سازی رخ داد دلیل اصلی عدم رابطه معنی دار گردید و نه عدم کارایی خصوصی سازی و یا صغف سود آوری بانک بوده (باتوجه به رابطه مثبت معنی دار در فرضیه دیگر) لذا با افزایش سرمایه بانک تاثیر افزایش سود را خنثی شده و لذا رابطه معنی دار را نفی کرده است نتایج پژوهش حاکی از آن است که بطور کلی عوامل کلان اقتصادی و تخصص بانک در صنعت و نوع بانک بر سودآوری بانک تاثیرگذار است. بانک های اکراین از کیفیت پایین تسهیلات رنج می برند و توانایی مدیریت حجم بالای سود سپرده را ندارند. علیرقم سود پایین حاصل از فعالیتهای اصلی بانک، بانکهای اکراین منافع حاصل از تنزیل نرخ ارز را مدیریت می کنند. کورنت و دیگران (۲۰۱۰) به بررسی چگونگی تاثیر ساختار مالکیت بر عملکرد بانک ها در خلال سال های ۱۹۸۹-۲۰۰۴ میلادی پرداختند. آنها دریافتند که در خلال دوره بحران جنوب شرق آسیا بانک های دولتی سود آوری کمتری داشتند و ریسک بالا تری را نسبت به بانک های خصوصی دارا بودند. فلامینی و همکاران (۲۰۰۹) به بررسی عوامل تعیین کننده سودآوری بانکهای تجاری آفریقا پرداختند. سود بانکی در صحرای جنوبی آفریقا در مقایسه با سایر نواحی بالاتر است. نتایج نشان داد که جدای ریسک اعتباری، بازده زیاد دارایی ها با اندازه بزرگ بانک، تنوع فعالیتهای و مالکیت خصوصی در ارتباط است. بازده بانک تحت تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی با ارائه سیاستهای اقتصادی منجر به کاهش تورم و پایداری رشد می شود.

پیشنهادات تحقیق

با توجه به فرضیه اول " خصوصی سازی بانک ملت بر بازده دارایی های آن تاثیر دارد." لذا پیشنهاد می گردد که مسئولین بانک از انباشت دارایی های ثابت و احیاناً از به حساب بردن هزینه های جاری به حساب دارایی های ثابت اجتناب نمایند تا به هنگام ارزیابی عملکرد بانک ملت توسط استفاده کنندگان از صورتهای مالی نتایج معتبرتر و بهتری را حاصل گردد.

با توجه به فرضیه دوم " خصوصی سازی بانک ملت بر بازده حقوق صاحبان سهام تاثیر ندارد." بحث خصوصی

Rafael, A, & Felix, B. (2015). Boring banks (۱۶) and taxes. Available at www.ssrn.com

مدیریت. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

۶) کریمی، سعید (۱۳۸۳)، خصوصی سازی، اندازه دولت و اشتغال، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، سال چهارم، شماره سیزدهم، ۱۰۵-۱۰۷.

۷) نوبتی، علیرضا. (۱۳۸۷)، تبیین نقش خصوصی سازی در بانک و بانک در خصوصی سازی، ماهنامه بانک و بورس. ش. ۳۱، ۳۲.

یادداشت‌ها

1. FDI
2. SOEs
3. High Productivity
4. key and Thompson
5. Ahamad
6. Ayanda et al
7. Gitundu et al
8. Malik
9. cornet et al, 2005
10. brissimis et al 2008
11. di patti and hardy 2005
12. Harada and Ito (2005)
13. bonin et al 2005
14. Bonin, hasan, and wachtel, 2005
15. parker et al , 2005
16. Dimova 2004
17. Laporta et al , 2002
18. Heteroskedasticity
19. Group wise heteroskedasticity

- 8) Ahamad, M. (2013). Market concentration and profitability of Indian banks: does size matter in the impact of bad loans and bank capital. University of London. Available at www.ssrn.com
- 9) Ahmed, Z, & Khaula, F. (2013). Moderating effects of board of directors on the relationship between tax planning and bank performance: evidence from Tunisia. European journal of business and management, vol 5. No 32, pp 103-107.
- 10) Ayanda, A, Christopher, I, & Mudashiru, M. (2013). Determinants of banks profitability in a developing economy: evidence from Nigerian banking industry. Interdisciplinary journal of contemporary research in business, vol 4. No 9, pp 97-99.
- 11) Dietrich, A, & Wanzenried, G. (2011). Determinants of bank profitability before and during the crisis: evidence from Switzerland. Journal of international financial markets, institutions and money, vol 21. No 3, pp 307-327.
- 12) Flamini, V, McDonald, C, & Schumacher, L. (2009). The determinants of commercial bank profitability in Sub-Saharan Africa. International monetary fund. Working paper
- 13) Gitundu, E. W., Kiprop, S. K., Kibet, L. K., & Kisaka, S. E. (۲۰۱۶). The influence of ownership structure on financial performance of privatized companies in Kenya. African Journal of Business Management, vol 10. No 4, 75-88.
- 14) Javid, S, Anwar, J, Zaman, K, & Gafoor, A. (2011). Determinants of bank profitability in Pakistan: internal factor analysis of bank profitability. Mediterranean journal of social science, vol 2. No 1, pp 223-227.
- 15) Malik, A., Thanh, N. M., & Shah, H. (2016). Effects of ownership structure on bank performance: evidence from Vietnamese banking sector. International Journal of Business Performance Management, vol 2. No 17, 184-197.